

צב א טושיע יד ס"י נמכ ספ"י לא נהגים:
צב ב מ"י מ"ג מהלכות
מ"ח הלכה י"ז סגג
עשין י" טושיע י"ד סימן
נמו עטף כל:

(ד' יא): מנעשה בר' יהושע בן חנניה

שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא

שגפת לתמות אמר לו חזור בך

שאתה מן המשוררים ואני מן

השוערים: **לפרס.** על שם שהיו

יושבים שורות שורות ככרס זה

הנטוע שורות שורות: **כצנוד**

אכסניא. מכניסי אורחים צנמים:

ראש המדברים. צנמסת צנמת

מנפש לה צנמת מלליקין (ד' לג):

שנים עשר מיל. שלש פרסקאות.

מחנה ישראל מצית הישימות עד

אל השטים (ו' תלמת פרסי: **אמרה**

טורה נו'. כלומר קראו הכתוב

מבקש ה': **כשם שאני הסכרמי**

לך פנים כך אתה הסכר פנים.

והיינו דכתיב פנים צנפים: **הרצ**

צנעם. עליהם משום מעשה

מראה להם כעם שהרחקת אהלך

מןמחנה: **אם אתה מחזיר האהל**

למקומו גרסינן: והיינו דכתיב **ושם**

אל המחנה. השב האהל למחנה ואם

לאו משרתך יהושע בן נון ענר לא

ימיש ממוכה שימש מחמך. ואף על

פי שהשיבו לאחר שנתראה הקצ"ה

לישראל והוקס המשכן לא יבא

על אחת כמה וכמה **ודבר ר' אהרן**

למשה משה אני ואתה נסביר פנים

שאני הסברתי לך פנים כך אתה הסבר

אמר רבי אבהו אמר לו הקדוש ברוך הוא

מה תהא עליהם אם אתה מחזיר האהל

והיינו דכתיב ושם אל המחנה אמר רבא

יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל:

ועוד פתח ר' יהודה בכבוד תורה ודרש

ישאל היום הזה נהיית לעם וכי אותו

היה אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה

בכל יום כיום שנתנה מהר סיני אמר ר'

חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא

כמו שלא קרא קריאת שמע מעולם **הסכת עשו**

כתות כתות ועסקו בתורה לפי שאין התורה

נקנית אלא בחבורה כדר' יוסי ברכי חנינא

דאמר ר' יוסי ברכי חנינא מאי דכתיב (על)

הברים ונואלו חרב על שונאיהם של

תלמידי חכמים שיושבים בד בנד ועוסקים

בתורה ולא עוד אלא שמטפשים

כתיב הכא ונואלו וכתיב התם **אשר נואלנו**

ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר

איבועת **אימא מהכא** **נואלו שרי צוען דבר**

אחר הסכת ושמע ישראל כתתו עצמכם

על דברי תורה כדאמר **ריש לקיש**

דאמר ריש לקיש ימינו איש לא ימות

באהל דבר אחר הסכת ושמע ישראל

הם ואחר כך דכתיב **כי מיץ חלב יוציא**

חמאה ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים

יוציא ריב כמי אתה מוציא חמאה של

תורה כמי שמקיא חלב **שינק משדי**

אמו עליה ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד

שכוועם עליו רבו פעם ראשונה ושותק

זוכה להבחין בין דם טמא לדם טהור

ומיץ אפים יוציא ריב כל תלמיד שכועס

עליו רבו פעם ראשונה ושותק זוכה

להבחין ושותק זוכה להבחין בין דיני

ממונות לדיני נפשות (ד' דנתן ר' ישמעאל

אומר הרוצה שיתחכם יעסוק בדיני

ממונות שאין לך מקצוע בתורה יותר

מהן שהן כמעין נובע אמר ר' שמואל בר

נחמני מאי דכתיב **אם נבלת בהתנשא**

ואם זמם יד לפה: פתח ר' נחמיה בכבוד

אכסניא ודרש מאי דכתיב **אשר נואלנו**

ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר

איבועת **אימא מהכא** **נואלו שרי צוען**

דבר אחר הסכת ושמע ישראל כתתו

עצמכם על דברי תורה כדאמר **ריש**

לקיש דאמר ריש לקיש ימינו איש לא

ימות באהל דבר אחר הסכת ושמע

ישראל הם ואחר כך דכתיב **כי מיץ**

חלב יוציא חמאה ומיץ אף יוציא אדם

ומיץ אפים יוציא ריב כמי אתה מוציא

חמאה של תורה כמי שמקיא חלב **שינק**

משדי אמו עליה ומיץ אף יוציא דם

כל תלמיד שכוועם עליו רבו פעם ראשונה

ושותק זוכה להבחין ושותק זוכה להבחין

בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא

ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי

שמקיא חלב **שינק משדי אמו עליה**

ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו

רבו פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין

ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני

נפשות (ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה

שיתחכם יעסוק בדיני ממונות שאין לך

מקצוע בתורה יותר מהן שהן כמעין נובע

אמר ר' שמואל בר נחמני מאי דכתיב **אם**

נבלת בהתנשא ואם זמם יד לפה: פתח ר'

נחמיה בכבוד אכסניא ודרש מאי דכתיב **אשר**

נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר

ואשר איבועת אימא מהכא נואלו שרי

צוען דבר אחר הסכת ושמע ישראל

כתתו עצמכם על דברי תורה כדאמר ריש

לקיש דאמר ריש לקיש ימינו איש לא ימות

באהל דבר אחר הסכת ושמע ישראל הם

ואחר כך דכתיב כי מיץ חלב יוציא חמאה

ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים יוציא ריב

כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי שמקיא

חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ אף יוציא

דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו פעם ראשונה

ושותק זוכה להבחין ושותק זוכה להבחין

בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא

ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי

שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ

אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו

פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין ושותק

זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות

(ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה שיתחכם

יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה

יותר מהן שהן כמעין נובע אמר ר' שמואל בר

נחמני מאי דכתיב אם נבלת בהתנשא ואם

זמם יד לפה: פתח ר' נחמיה בכבוד אכסניא

ודרש מאי דכתיב אשר נואלנו ולא עוד אלא

שחוטאים שנאמר ואשר איבועת אימא

מהכא נואלו שרי צוען דבר אחר הסכת

ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה

כדאמר ריש לקיש דאמר ריש לקיש ימינו

איש לא ימות באהל דבר אחר הסכת ושמע

ישראל הם ואחר כך דכתיב כי מיץ חלב

יוציא חמאה ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים

יוציא ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה

כמי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה

ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו

רבו פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין

ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני

נפשות (ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה

שיתחכם יעסוק בדיני ממונות שאין לך

מקצוע בתורה יותר מהן שהן כמעין נובע

אמר ר' שמואל בר נחמני מאי דכתיב אם

נבלת בהתנשא ואם זמם יד לפה: פתח ר'

נחמיה בכבוד אכסניא ודרש מאי דכתיב אשר

נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר

ואשר איבועת אימא מהכא נואלו שרי

צוען דבר אחר הסכת ושמע ישראל

כתתו עצמכם על דברי תורה כדאמר ריש

לקיש דאמר ריש לקיש ימינו איש לא ימות

באהל דבר אחר הסכת ושמע ישראל הם

ואחר כך דכתיב כי מיץ חלב יוציא חמאה

ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים יוציא ריב

כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי שמקיא

חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ אף יוציא

דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו פעם ראשונה

ושותק זוכה להבחין ושותק זוכה להבחין

בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא

ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי

שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ

אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו

פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין ושותק

זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות

(ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה שיתחכם

יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה

יותר מהן שהן כמעין נובע אמר ר' שמואל בר

נחמני מאי דכתיב אם נבלת בהתנשא ואם

זמם יד לפה: פתח ר' נחמיה בכבוד אכסניא

ודרש מאי דכתיב אשר נואלנו ולא עוד אלא

שחוטאים שנאמר ואשר איבועת אימא

מהכא נואלו שרי צוען דבר אחר הסכת

ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה

כדאמר ריש לקיש דאמר ריש לקיש ימינו

איש לא ימות באהל דבר אחר הסכת ושמע

ישראל הם ואחר כך דכתיב כי מיץ חלב

יוציא חמאה ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים

יוציא ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה

כמי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה

ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו

רבו פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין

ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני

נפשות (ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה

שיתחכם יעסוק בדיני ממונות שאין לך

מקצוע בתורה יותר מהן שהן כמעין נובע

אמר ר' שמואל בר נחמני מאי דכתיב אם

נבלת בהתנשא ואם זמם יד לפה: פתח ר'

נחמיה בכבוד אכסניא ודרש מאי דכתיב אשר

נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר

ואשר איבועת אימא מהכא נואלו שרי

צוען דבר אחר הסכת ושמע ישראל

כתתו עצמכם על דברי תורה כדאמר ריש

לקיש דאמר ריש לקיש ימינו איש לא ימות

באהל דבר אחר הסכת ושמע ישראל הם

ואחר כך דכתיב כי מיץ חלב יוציא חמאה

ומיץ אף יוציא אדם ומיץ אפים יוציא ריב

כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי שמקיא

חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ אף יוציא

דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו פעם ראשונה

ושותק זוכה להבחין ושותק זוכה להבחין

בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא

ריב כמי אתה מוציא חמאה של תורה כמי

שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה ומיץ

אף יוציא דם כל תלמיד שכוועם עליו רבו

פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין ושותק

זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות

(ד' דנתן ר' ישמעאל אומר הרוצה שיתחכם

יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה

יותר מהן שהן כמעין נובע אמר ר' שמואל בר

נחמני מאי דכתיב אם נבלת בהתנשא ואם

זמם יד לפה: פתח ר' נחמיה בכבוד אכסניא

ודרש מאי דכתיב אשר נואלנו ולא עוד אלא

שחוטאים שנאמר ואשר איבועת אימא

מהכא נואלו שרי צוען דבר אחר הסכת

ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה

כדאמר ריש לקיש דאמר ריש לקיש ימינו

איש לא ימות באהל דבר אחר הסכת ושמע

ישראל הם ואחר

מסורת הש"ס

ג (עבודה: יג, ג) עבודה: ג, ג) עבודה: ג, ג) (מ"ק: יב) הרויות ד, (ד) צ"ב קמה: ג) (ג) נ"מ"ק כט, ע"ש), (ו) מג"א סי' ק"י סק"ג, (ז) רמב"ם פי"ד מהל' אב"ד הי"ד, (ח) נ"מ"ק כט, ע"ש, (ט) שם, (י) יבמות קכג: מ"ז סו': ממד' לג: כ"תי"ח כח, (י"ג) נ"פ ה"גון ע"ז ה' ממל' כג' ה"ח"ס שח"ב א"ח ה"גון מהר"ל מפלאה בספר וכות ח"א פי"ג, (ט) נכסיו"א וסוף משנת הרמ"א ז"ל וכן כס' ש"ש צ"ק כתוב רמז"ם על הכרת שנות הללו, (ט) נגלה שימזג ע"פ ה"ו ה"ט נ"ס,)

הגהות הב"ח

(א) נב' שגאמר פעולתי השמיני כ"ו כ"כ אלא כתיב לה ותתיב לו אלא מבני עובד אלוס המה וניהם:

גליון הש"ס

נב' כל הרוחק את השעה. מג"א רסי' קטו ע"פ"ח: שם כל התנהג' מסעודה מג"א סוף סי' קטו ורסי' תקס"ח סק"ה:

מוסף רש"י

כל הרוחק את השעה. מניעם להפגול ולהטיל זרועה שאע"י נחליה, וז"ל על פי בן חזני וז"ל לתרקים ומכנס עצמו לנגימות (שו"בין יג), וכל הברחה מבני השעה שענה נדחת מבניו. ועבודה: ט: שעה עומדת לו, לאזר זמן פעולה לעמוד לו שעה מלמח (שם), כידי. שהיה כך במשנות ובנתיבות (שו"בין ז) מי ששנה משנה ובנימח סדורין לו כמיתקן מחר סיני (הוריות ד), סדורות מפיו כמיתקן מחר סיני ששענה מרבו אבל לא היה מפולפל כרעה (רש"י

בע"פ), עוקר הרים. דמק"ל ומפולפל נחריה ישי"פ שאין משנה ובנימח סדורין לו כל כך (הוריות שם), שהכל צריכין למורי חטאי. כלומר רב יוסף הוא מרי חטיא, שמשנה ובנימח סדורין לו מפיו שמשנה כמיתקן מחר סיני, דמשנה מפיו ובנימח סדורין להלכחא (שם), מלך חומס כנכונים (בת"פ), מר"ר רבה עשרין ותרתין שבין, ומת וישג רב יוסף גי'סל (כתובות ג), אפילו אומנא לביתיה לא קרא. שלא לה' להג ערה כשנמו לו אמן סניעס שמלך רעה אפילו כה"י שריותא, שלא לה' להביא שום חזון למך ביתא, אלא כשהיה רוצה להקח עד היה האומן על נדיחיה דרעה וספ היה מקח, וז"ל נרתיב שלא רעה לנחוג שריות כשנמו כל אומן סניעס שמלך רעה, כלומר אלא רעה על פניו להקח כשנמו אלא היה עוקב כל שעה נחריה לפני רעה (הוריות ד), בעבידי של קוריה. אם יב' לנטלטה ממקום למקום לו להמח כנינן שיהא שנוא רוב שניו בקוריה, הכי גמי יעקב אבוי הוא כנל הקוריה, שכל על גידול ניסמ מרעה כחפילות ואמטול הכי מתיב ויעקב שם אלוה יעקב, כוונת יעקב שעלוי רעה תלוי לכות את ישראל (רש"י ב"מ), ליכו מחיל אל חיל, שליכו מניח המדרש. לית הכנסת אחר יראה אל אלוהים בנינן (ויר"פ כג), ענין אחר ליכו מחיל אל חיל, דמשמע משום דליכו מניח הכנסת, אל חיל דנית המדרש, לפיך וינן שיהיה אל אלוהים בנינן (רש"י ב"מ).

הדרן עלך מסכת ברכות

רבינו חננאל

... ועוד אמר ר' אבון כל הרוחק את השעה שעה דרוחקו, [מ]אבשלוש שרחק השעה ויצא ונתלה, וכל הנהגה מבני שעה שעה נדחת מבניו, מדרבה ורב יוסף, רב יוסף סיני, פירוש [בידון] גמר הלכותה כוללה למשה מסיני, ורבה עוקר הרים, אי זה מהן קודם לרעה, אל חיל דנית דרוחקו, ואפילו) הכי לא קביל עליה רב יוסף לתיבת ברישא, וברבעע צריכין [למי] שבירדו משניות.

הרואה פרק תשיעי ברכות

סד.

שגאמר פעלתי השמיני. בני עובד אלוס קח חשיב גדצרי הימים וקא חשיב תמניא והיא חשיעת כל אחת ילדה ששה הס חמשים וארבע הוסיף עליהם שמונה צנים הראשונים הרי ששים ושנים לעובד אלוס: **דוחק אם השעה**. כגון אבשלוס שבקס למלוך כחוקה: **אלטריכא לכו שעתא**. להיות אחד מהם ראש ישיבה: **אלטריכא לכו גרסי**. הולרכו להם חכמים: **סיני**. היו קורין לרב יוסף שהיה צקי צצרייתות הרצה: **עוקר הרים**. לרצה בר נחמני שהיה מחודד יותר בצלפול: **למרי חטיא**. למי שקצץ כחצה למכור כלומר למי שקצץ שמועות: **דאמרי ליה כלדאי**. לרב יוסף: **מלכס תרסין שנין**. אמר אם אמלוך תחלה אמנת לסוף שנתים ונדחה מפני השעה ולא אצה למלוך והשעה עמדה לו שלל הפסיד נשומיו כצק: **אומנא לניסיה לא קרא**. לא נהג כל אשת השנים שום דל שרעה וכשהיה רריך להקח דס היה הולך לניח הרופא ולא היה שולח לנח אלו: **שיאו צעוצי הקורס**. אם צא לנטלטה ממקום למקום לתמה צנינן. כלומר יעקב של הצנים שלו ומרם צנידולס יצקש עליהם רחמים: **הנפטרי מן המס**. כשהיו מוולייס ארונות ממקום למקום לקצורה היו מלויס אותו מעיר לעיר ומחומיס אלו ואלחריס מלויס אותו משס והאלה והחחריס קרי נפטריס נוטלין רשות להפטרי ממנו: **אין להס מנוחה**. מישיבה לניסיבה וממרדש למרדש:

הדרן עלך הרואה

וסליקא לה מסכת ברכות

שגאמר י^{פעלתי השמיני} (ב) וכתיב כי ברכו אלהים² כל אלה [מבני] (ל) עובד אדום המה ובניהם ואחיהם (אנשי) [איש] חיל בכח לעבדה ששים ושנים לעובד אדום אמר ר' אבין הלוי (ב)³ כל הדוחק את השעה שעה דרוחקתו וכל הנדחה מבני השעה שעה נדחת מפניו מדרבה ורב יוסף⁴ דרב יוסף סיני ורבה עוקר הרים אצמריכא להו שעתא⁵ שלחו להתם סיני ועוקר הרים איזה מהם קודם שלחו להו סיני קודם⁶ שהכל צריכין למרי חטיא אף על פי כן לא קבל עליו ר' יוסף דאמרי ליה כלדאי מלכת תרתין שנין מלך רבה עשרין ותרתין שנין מלך רב יוסף תרתין שנין ופלאג כל הנך שני דמלך רבה אפילו אומנא לביתיה לא קרא: ואמר רבי אבין הלוי מאי דכתיב י³ **יענך ה' כיום צרה ישגבך שם אלהי יעקב אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק מכאן לבעל הקורה שיוכנס בעביה של קורה:** ואמר רבי אבין הלוי⁶ כל הנהגה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזויו שכניה שגאמר⁴ ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים וכי לפני אלהים אכלו והלא לפני משה אכלו אלא לומר לך כל הנהגה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזויו שכניה: (ו)ואמר רבי אבין הלוי¹⁰ **הנפטר מחברו אל יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום שהרי יתרו שאמר לו למשה⁵ לך לשלום עלה והצליח דוד שאמר לו לאבשלום לך בשלום הלך ונתלה:** ואמר רבי אבין הלוי¹¹ **הנפטר מן המת אל יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר ואתה תבא אל אבותיך בשלום:** אמר רבי לוי בר חייא⁸ **היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה (י) זוכה ומקבל פני שכניה שגאמר¹⁰ ליכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים כציון.** אמר רבי חייא בר אשי אמר רב¹² **תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים כציון:** אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר⁹ **וכול בניך למודי ה' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך¹⁰ שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול¹¹ יהיה שלום בחילך שלוח בארמנותיך¹² למען אחי ורעי אדברה נא שלום כך¹³ למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך¹⁴ ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:**

הדרן עלך הרואה

וסליקא לה מסכת ברכות

בתורה (י) זוכה ומקבל פני שכניה שגאמר¹⁰ ליכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים כציון. אמר רבי חייא בר אשי אמר רב¹² **תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים כציון:** אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר⁹ **וכול בניך למודי ה' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך¹⁰ שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול¹¹ יהיה שלום בחילך שלוח בארמנותיך¹² למען אחי ורעי אדברה נא שלום כך¹³ למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך¹⁴ ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:**

הדרן עלך הרואה וסליקא לה מסכת ברכות

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

8) הִדְרִין עֲלֶיךָ מִסֶּכֶת בְּרָכוֹת וְהִדְרֶךָ עֲלֶיךָ. דַּעֲתֵן עֲלֶיךָ מִסֶּכֶת בְּרָכוֹת וְדַעֲתֶךָ עֲלֶיךָ. לֹא נִתְנַשֵּׂי מִיֵּנֶךָ מִסֶּכֶת בְּרָכוֹת וְלֹא תִתְנַשֵּׂי מִיָּנֶן לֹא בַעֲלָמָא הִדִּין וְלֹא בַעֲלָמָא דַּאֲתֵי:

מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתא תורתך אָמַנְנוּתְנוּ בעולם הַהַה ותתא עִמְנּוּ לעולם הבא. 1) חֲנִינָא בר פַּפָּא רַמִּי בר פַּפָּא נַחֲמָן בר פַּפָּא אַחַאי בר פַּפָּא אֲבָא מְרִי בר פַּפָּא רַפְרָם בר פַּפָּא רְכִישׁ בר פַּפָּא סוּרְחָב בר פַּפָּא אַדְאֵי בר פַּפָּא דְרוּ בר פַּפָּא:

הַעֲרַב נָא יי אַלְהֵינוּ וְאַלְהֵי תוֹרְתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפוּת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה פִלְנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲצַאֲצַיְנוּ וְאֲצַאֲצַי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל פִּלְנוּ יוֹדְעֵי שְׁמְךָ וְלומְדֵי תוֹרְתְךָ: מֵאוֹיְבֵי תַחְכַּמְנִי מְצוֹתֶיךָ בִּי לעולם היא לִי: יהי לִבִּי תָמִים בַּחֲקִיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לעולם לא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ בִּי בַם חֵייתָנִי: בְרוּךְ אַתָּה יי לַמּוֹדֵי חֲקִיךָ: אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סֵלָה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אַלְהֵינוּ וְאַלְהֵי אַבּוֹתֵינוּ שֶׁשְׁמַתַּ חֲלַקְנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמְדַרְשׁ וְלֹא שְׁמַתַּ חֲלַקְנוּ מִיוֹשְׁבֵי קַרְנוֹת. שֶׁאֲנוּ מְשֻׁכְּמִים וְהֵם מְשֻׁכְּמִים: אֲנוּ מְשֻׁכְּמִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשֻׁכְּמִים לְדַבְרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׁכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שְׁכָר. אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים. אָנוּ רְצִים לְחֵי הַעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רְצִים לְבָאֵר שַׁחַת. שֶׁאֲנָמֵר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת אֲנָשִׁי דְמִים וּמְרַמֵּה לֹא יַחְצּוּ יַמִּיהֶם וְאֵנִי אֲבַטַח בְּךָ:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שעזרתני לסים מסכת ברכות בן תערוני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. תוכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפיו ומפיו זרעי זרע עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכך תנוחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחק. בי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר כבוד: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבגא קרתא דירושלים, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוגרָאָה מארעא, ולאֲתַבֵּא פּוֹלְחָנָא דְשְׁמַיָא לְאַחֲרִיָה, ויַמְלִיךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתִיהָ ויקריה, ויַצְמַח פְּרַקְנָה ויקרב משיחהו. בחיכון ובימיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויחפארו ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושריתא תשבֻּחתא ונְחַמְתָּא דַאֲמִירָן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דַּעֲסָקִין בְּאוֹרֵיתָא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופרקנא מן קדם אֲבוּהוֹן די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

מזוזה בימינו, ארבע ציציות בטליתו, הוא שרדיו אומר שכע ביום הללתיו, ואומר חונה מלאך ייי סביב ליראיו והצלם. סליק פ"ש וסליקא לה פ"ר ר"ח ממסכתא ברכות לפ"ש

עין משפט

ג צא א טושי"ע אור"ס סי קנה סעף 6:

תורה אור השלם

- עמילאל השישי יתשכר השביעי פעלתי השמיני כי ברכו אלהים:
- כל אלה מבני עבד אדם הפה ובניהם ואחיהם איש חיל בבח לעבדה ששים ושנים לעבד אדם:
- יענך יי ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב: תהלים כ ב
- ויקח יתרו חתן משה עלה חובותיו לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל אכל לחם עם חתן משה לפני אלהים: שמות יח יב
- וזלך משה וישיב אל יתרו חתנו ויאמר לו אלהיך נא ואישבה אל אחי אשר במצרים וצארא העולם היים ויאמר יתרו למשה לך לשלום: שמות יח יח
- ויאמר לו תתקף לך בשלום ויגם ויחך ויברכה: שמאל ב טו ט
- ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה: בראשית טו טו
- ליכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים כציון:
- וכל בניך למודי יי ורב שלום בניך: ישיערו נד יג
- שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מקשול:
- תהלים פד ח
- יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך: תהלים קכב ז
- למען אחי ורעי אדברה נא שלום רב לאוהבי תורתך
- למען בית יי אלהינו אבקשה טוב לך:
- יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך: תהלים קכב ט

תהלים

תהלים כט יא

רבינו ניסים

תלמידי חכמים אין להם מנוחה.
בגמרא

דבני מערבא במסכת שביעית בפרק רביעי פירשו כי זו הייתה שהן יענין היא (משבחתי) [שמשבחתי] ומקלסין ונרסין בתורה כדאמרי ר' יונה בשם ר' חייא בר אשי עתידין תברין להתיגע בבחי' ככות' לבית מדרשות מאי טעמא דתיבת (תהלים 19) ליכו מחיל אל חיל:

סליקא לה להא מסכתא

רבינו חננאל (המשך)

שנין, אשתבח דמלך בר י"ח שנין, ועוד אמר ר' אבון, כל הנהגה מסעודה שתלמידי חכמים שרוי בתוכה כאילו נהנה מזו השכינה, שני ירבא אחרן וכל זקני ישראל לאכל לחם, וכי לפני האלהים אכלו והלא לפני משה אכלו, אלא לומר כל הנהגה מסעודה שתלמיד חכמים שרוי בתוכה כאילו נהנה מזו השכינה. אמר ר' לוי הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום (שהרי מצינו לעיל הנתיב אומר ליכו מחיל אל) חיל וגי, וירושלמי: תני [בשם רבי שארן] אין אחד [מישראל] שינוי נושא מאה מצות בכל יום, קורא קרית

שמע שחרית וערבית ומבך לפניהם ולאחריהם, בכל פעם משה מברך, עושה מצוה מברך, וכן היה אומר אין אחד מישראל שאין מצות מקיימת אותו, תפילין בראשו וכוונה, וזוהה בימינו, ארבע ציציות בטליתו, הוא שרדיו אומר שכע ביום הללתיו, ואומר חונה מלאך ייי סביב ליראיו והצלם. סליק פ"ש וסליקא לה פ"ר ר"ח ממסכתא ברכות לפ"ש